

การเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง

วัชรภรณ์ จุ้ยลำเพ็ญ วิทยากรชำนาญการพิเศษ

แดนชัย ไชวิเศษ นิติกรชำนาญการ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

สภาพปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก ซึ่งมติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบด้วยในการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้นบุคคลที่สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจึงต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ซึ่งเป็นการเลือกนายกรัฐมนตรีโดยทางอ้อม ทำให้มองว่านายกรัฐมนตรีที่มีได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงมีความเกรงใจสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นปัญหาในการแก้ไขปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชน อีกทั้ง การบริหารงานของนายกรัฐมนตรีเป็นการบริหารงานแบบระบบพรรคพวกมากเกินไป ดังนั้นคณะผู้ศึกษาจึงได้พยายามรวบรวมข้อมูล ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงที่ให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง เช่นเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยตรงนำมาเรียบเรียงโดยกล่าวถึงรูปแบบการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง ข้อดี ข้อเสียของการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง และการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงในต่างประเทศ โดยมีผู้แสดงความคิดเห็นไว้ ดังนี้

ธีระชัย ภูวนาถนรานุบาล อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้ให้ความเห็นว่า การเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีจะกระทำทุก 4 ปี ผู้ที่สมัครเป็นนายกรัฐมนตรีจะสังกัดพรรคการเมืองก็ได้หรือไม่สังกัดก็ได้ ผู้สมัครต้องเสนอแนวนโยบายให้ประชาชนรับทราบโดยถือเป็นแนวนโยบายของผู้สมัครนั้น ไม่นับบทบาทนโยบายของพรรค และไม่ต้องแจ้งรายชื่อบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นคณะรัฐมนตรี ยกเว้นรองนายกรัฐมนตรีซึ่งจะมีเพียงคนเดียว เมื่อมีการลงคะแนนเลือกนายกรัฐมนตรีครั้งแรกแล้ว ให้คัดเลือกผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดสองคนแรก เพื่อเลือกตั้งเฉพาะระหว่างสองคนนี้อีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งที่สอง เมื่อได้รับเลือกแล้วนายกรัฐมนตรีจะแต่งตั้งบุคคลเข้าเป็นรัฐมนตรี โดยไม่จำเป็นต้องกังวลถึงโควตาของพรรคเล็กหรือพรรคใหญ่ในพรรคใด ๆ เพราะการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีไม่ต้องมีการลงคะแนนในสภาใด ๆ อีกแล้ว สำหรับการบริหารของรัฐบาล นายกรัฐมนตรีไม่มีอำนาจในการออกกฎหมายหรือผ่านงบประมาณได้เอง จำเป็นต้องอาศัยรัฐสภาเป็นผู้ออกกฎหมายและอนุมัติงบประมาณ หากนายกรัฐมนตรีฝ่าฝืนกฎหมายหรือประพฤติผิดจรรยาบรรณอย่างร้ายแรง รัฐสภาสามารถจะถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ โดยพิจารณา

เป็นสองชั้น ชั้นที่หนึ่งในสภาผู้แทนราษฎร และหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติให้ถอดถอน ให้วุฒิสภาลงมติ อีกชั้นหนึ่ง กระบวนการถอดถอนนายกรัฐมนตรีออกจากตำแหน่ง จะใช้กับรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลด้วย วาระการดำรงตำแหน่งของนายกรัฐมนตรีมีระยะเวลา 4 ปี โดยบุคคลหนึ่งจะดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระไม่ได้ หากนายกรัฐมนตรีมีเหตุต้องพ้นตำแหน่ง ก่อนครบวาระ 4 ปี ให้รองนายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งแทน ในช่วงเวลาที่เหลือของวาระ 4 ปี นายกรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอแต่งตั้งหรือเปลี่ยนแปลงคณะรัฐมนตรีแต่ผู้เดียว โดยหากเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา เข้ามาดำรงตำแหน่งในคณะรัฐมนตรี บุคคลนั้น จะพ้นจากตำแหน่งในรัฐสภาไปโดยทันที

ณวัฒน์ ศรีปัดดา และ ชมพูนุท ตั้งถาวร นักวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ได้ให้ความเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เลือกนายกรัฐมนตรี โดยเลือกจากผู้ที่เป็สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้นายกรัฐมนตรีและเสียงส่วนใหญ่ในสภาผู้แทนราษฎร เป็นพวกเดียวกัน จึงไม่สามารถตรวจสอบและถ่วงดุลกันได้อย่างแท้จริง ในทางปฏิบัติ จึงให้ลทอน ความสัมพันธ์ระหว่างนายกรัฐมนตรีกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยกำหนดให้นายกรัฐมนตรีมาจากการ เลือกตั้งโดยตรง

คณะทำงานเตรียมการปฏิรูปเพื่อคืนความสุขให้ประชาชนร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า ในการสัมมนา การปฏิรูปประเทศไทย : การเข้าสู่อำนาจและการตรวจสอบ สรุปได้ว่า ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้แสดงความ คิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือ เห็นด้วยให้นายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เพื่อให้ ประชาชนมีสิทธิในการเลือกนายกรัฐมนตรีของตนเอง รวมถึงเพื่อให้นายกรัฐมนตรีมีความเป็นอิสระไม่ต้อง เกรงใจสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือนายทุนพรรคการเมือง และมีผู้เสนอรายละเอียดเพิ่มเติมว่า ผู้สมัครรับ เลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีต้องได้คะแนนเลือกตั้งเกินกึ่งหนึ่งของประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งหรือ กึ่งหนึ่งของผู้ที่ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง และจำกัดวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ไว้ 1 – 2 วาระ

กนก วงศ์ตระหง่าน อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้เสนอทางออกที่สำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้ง นายกรัฐมนตรีโดยตรง คือ เพื่อให้อำนาจของฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติสามารถถ่วงดุลและตรวจสอบ ซึ่งกันและกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องแยกอำนาจบริหารและนิติบัญญัติให้ขาดจากกัน กล่าวคือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นผู้บริหารงานของรัฐบาลไม่ได้ ทั้งนี้สภาจะมีเพียงสภาเดียว ซึ่งมาจากการเลือกตั้งทั่วไป ไม่มีการแต่งตั้งใด ๆ ทั้งสิ้น ในเวลาเดียวกันหัวหน้าคณะฝ่ายบริหารคือ นายกรัฐมนตรีจำเป็นที่จะต้องมาจากการเลือกตั้ง ทั้งนี้เพื่อให้อำนาจบริหารที่มีที่มาจากประชาชน ซึ่งเป็น หัวใจของประชาธิปไตย กล่าวคืออำนาจต่าง ๆ ของระบอบประชาธิปไตยจะต้องมาจากประชาชน โดยการเลือกตั้ง อาจจะโดยตรงหรือทางอ้อมก็ตาม สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าฝ่ายนิติบัญญัติหรือ ฝ่ายบริหารก็ตาม จะต้องสังกัดพรรคการเมืองเพื่อส่งเสริมให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่จะ คอยควบคุมให้รัฐบาลตัดสินใจใช้อำนาจในทิศทางที่ประชาชนต้องการ สำหรับการเลือกตั้งจะเป็นวิธีใดก็ตาม จะต้องส่งเสริมต่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็งและมั่นคง

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ ศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้เสนอแนวคิดว่าการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีเพียงผู้เดียว แต่จะต้องมีการนำเสนอผู้ที่จะดำรงตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีจำนวนหนึ่งน่าจะเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกว่ารูปแบบอื่น ๆ เพราะจะทำให้ประชาชนตัดสินใจได้ง่ายขึ้นว่าใครเหมาะสมที่สุดที่จะได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในขณะที่เดียวกัน นายกรัฐมนตรีหรือผู้นำฝ่ายบริหารก็ยังคงสามารถเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลในคณะรัฐมนตรีได้ตามความเหมาะสม เพราะการเสนอชื่อรัฐมนตรีบางส่วน (หรือทั้งหมด) ให้ประชาชนได้ทราบ ไม่ได้เป็นการ “ผูกมัด” นายกรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีสามารถปรับปรุงคณะรัฐมนตรีของตนได้เสมอ สำหรับวิธีการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง เห็นว่าควรใช้วิธีการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากสองรอบ กล่าวคือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีจะได้รับเลือกตั้งในรอบแรกต่อเมื่อได้คะแนนเสียงมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เป็นบัตรดี หากไม่มีผู้ใดได้คะแนนมากกว่าครึ่งหนึ่งก็จะมี การเลือกตั้งในรอบสอง หากผู้ใดได้คะแนนมากที่สุด คือเป็นเสียงข้างมากก็จะได้รับเลือก ส่วนใครบ้างที่จะมาลงแข่งขันในรอบสองได้นั้นก็ขึ้นอยู่กับกฎหมายเลือกตั้งจะกำหนด

ข้อดี

1. การเลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง ทำให้การซื้อเสียงจะทำได้ยากเพราะต้องซื้อทั่วประเทศ
2. ทำให้ได้นายกรัฐมนตรีและฝ่ายบริหารที่มาจากประชาชนอย่างแท้จริง
3. นายกรัฐมนตรีและเสียงส่วนใหญ่ในสภาผู้แทนราษฎรอาจไม่ใช่พรรคพวกเดียวกัน
4. ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา แม้จะมีการซื้อเสียงแต่ก็ไม่มีผลต่อการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี เนื่องจากระยะเวลาในการเลือกตั้งนั้นกำหนดให้เหลื่อมกัน
5. นายกรัฐมนตรีสามารถแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เข้ามาเป็นคณะรัฐมนตรี โดยไม่ต้องกังวลถึงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคร่วมรัฐบาลหรือโควตาของพรรคร่วมรัฐบาล
6. ในส่วนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะมีอิสระทางความคิดมากขึ้น ตั้งใจทำหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่มากขึ้น การลงทุนซื้อเสียงเพื่อหวังเป็นรัฐมนตรีก็จะมีให้เห็นอีกต่อไป การสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะมีค่าใช้จ่ายน้อยลงจึงจะทำให้ได้บุคคลที่มีจิตใจเสียสละอย่างแท้จริงเข้ามามากขึ้น ในส่วนของประชาชน ก็จะทำให้มีส่วนร่วมในการกำหนดตัวผู้นำมากขึ้น ทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบในการตรวจสอบและสนับสนุนผู้นำที่ตัวเองเลือกขึ้นมามากขึ้น จะช่วยให้ความสำนึกทางการเมืองของประชาชนตื่นตัวขึ้น เป็นการเสริมสร้างพลังของประชาชนให้เป็นพลังทางการเมืองขึ้นมา ซึ่งย่อหมายถึงการเสริมสร้างพลังอำนาจแก่สังคมโดยปริยาย

ข้อเสีย

1. หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่เป็นพรรคฝ่ายค้านจะทำให้การประสานงานระหว่างนายกรัฐมนตรีกับรัฐสภายากขึ้น

2. ในระบบรัฐสภาซึ่งประมุขของรัฐกับประมุขของฝ่ายบริหารเป็นคนละคน การเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีที่เป็นประมุขฝ่ายบริหารโดยตรง อาจทำให้เกิดการนำฐานเสียงประชาชนไปตั้งคำถามกับความชอบธรรมต่อประมุขของรัฐได้ อีกทั้งหากนายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงนั้น นายกรัฐมนตรีย่อมอ้างได้ว่าตนเป็นตัวแทนประชาชนอย่างแท้จริง อาจทำให้รัฐสภาหมดความชอบธรรมที่จะตรวจสอบฝ่ายบริหารได้

3. การเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง เป็นการเลือกตั้งทั้งประเทศ จึงมีค่าใช้จ่ายสูง ถึงแม้จะไม่ซื้อเสียงก็ตาม ถ้าไม่มีมาตรการในการสนับสนุนจากรัฐจะทำให้ผู้สมัครที่ร่ำรวยเท่านั้นที่จะได้เปรียบในการเลือกตั้ง หรือถ้าผู้สมัครนายกรัฐมนตรีมีนายทุนมาสนับสนุนในการเลือกตั้ง ก็จะต้องเป็นหนี้บุญคุณที่จะต้องชดใช้ และจะเป็นเหตุไปสู่การทุจริตในที่สุด

4. ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากพรรคเล็กหากมีเสียงสนับสนุนในสภาผู้แทนราษฎรไม่ถึงครึ่งก็จะมีปัญหาในการผ่านกฎหมายของรัฐบาล

5. การที่ผู้สมัครอิสระได้รับเลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีโดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภาผู้แทนราษฎรสนับสนุนก็จะเป็นปัญหาในการผ่านกฎหมายของรัฐบาล และยากที่จะบริหารประเทศได้โดยราบรื่น

6. การเปิดโอกาสให้ผู้สมัครสามารถสมัครได้โดยไม่มีเงื่อนไขเข้มงวด อาจมีผู้ที่เชื่อว่าตนเองสามารถเป็นนายกรัฐมนตรีได้มาสมัครน้อย และรัฐต้องจัดเวลาโทรทัศน์ วิทยุและสื่อของรัฐเพื่อให้ผู้สมัครทุกคนได้แถลงนโยบายของตนโดยเท่าเทียมกัน ทั้ง ๆ ที่อาจมีตัวเก็งเพียง 2 – 3 คนเท่านั้น

กรณีการเลือกตั้งโดยตรงของประเทศอิสราเอล

โดยทั่วไปแล้วระบบรัฐบาลแบบประธานาธิบดีมักจะปรากฏอยู่ในประเทศที่เป็นสาธารณรัฐ คือมีประมุขของรัฐมาจากการเลือกตั้งของประชาชน และประมุขของรัฐเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารในขณะเดียวกัน ตัวอย่างเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ในบางครั้งประเทศที่เป็นสาธารณรัฐมีประธานาธิบดีเป็นประมุขแห่งรัฐก็อาจแยกระหว่างองค์กรของรัฐที่เป็นประมุขแห่งรัฐและหัวหน้าฝ่ายบริหาร โดยมีตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ซึ่งมาจากการเลือกของรัฐสภา เป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติในระบบรัฐสภา ตัวอย่างเช่นประเทศเยอรมนี

อิสราเอลเป็นประเทศแรกที่น่าระบบการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงมาใช้กับระบบรัฐสภา แต่ก็ได้มีการยกเลิกการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงนี้ไปแล้ว เนื่องจากการบริหารงานของรัฐบาลไม่ประสบความสำเร็จตามที่หวังไว้ และรูปแบบการเลือกตั้งเป็นแบบสัดส่วนที่เกื้อหนุนให้พรรคการเมืองขนาดเล็กและขนาดกลางสามารถเข้าไปเป็นสมาชิกรัฐสภาได้ในลักษณะพรรคเล็กพรรคน้อย จึงทำให้การบริหารงานของฝ่ายบริหารทำงานไม่มีประสิทธิภาพและขาดเอกภาพ ปัจจุบันอิสราเอลปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา เป็นระบบสภาเดียวเรียกว่า สภา Knesset มีผู้แทน 120 คน มาจากการเลือกตั้งแบบระบบสัดส่วนพรรค มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี มีประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐ ได้รับการเลือกตั้งโดยสภา Knesset โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 7 ปี แต่ไม่มีอำนาจทางการเมือง หัวหน้ารัฐบาลคือ

นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารและเป็นผู้เลือกคณะรัฐมนตรี โดยคณะรัฐมนตรีต้องได้รับการอนุมัติจากสภา Knesset

สำหรับการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงของอิสราเอล เป็นผลจากการแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือ Basic Law เมื่อ ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) โดยจัดให้มีการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงมาแล้วสามครั้ง คือ การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ ค.ศ. 1996 (พ.ศ. 2539), ค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542) และการเลือกตั้งซ่อม (เฉพาะการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรี) ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2001 (พ.ศ. 2544) หลังจากนั้น ได้มีการยกเลิกการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง โดยการเลือกตั้งทั่วไปใน ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) ได้กลับไปใช้ระบบการเลือกตั้งแบบเดิม คือการให้ประชาชนเลือกสมาชิกสภา Knesset และให้สมาชิกสภา Knesset เป็นผู้เลือกนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นระบบที่อิสราเอลใช้อยู่ในปัจจุบัน (การเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด 22 มกราคม 2556)

การเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงของอิสราเอลที่ผ่านมา ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีและการเลือกตั้งสภา Knesset ในวันเดียวกัน และผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจะต้องได้รับคะแนนเสียงอย่างน้อยร้อยละ 50 ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หากไม่มีผู้สมัครคนใดได้รับคะแนนอย่างน้อยร้อยละ 50 ก็จะต้องมีการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีรอบที่สอง โดยในรอบที่สองเป็นการชิงตำแหน่งระหว่างผู้ได้คะแนนสูงสุด 2 ลำดับแรก จากการเลือกตั้งในรอบแรก

ผลที่เกิดจากการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงของอิสราเอล ในประเด็นสำคัญ ๆ ได้แก่

1. อำนาจและบทบาทของประธานาธิบดีลดลง เมื่อจัดให้มีการเลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง ประธานาธิบดีจึงไม่ได้เป็นผู้เลือกหรือให้ความเห็นชอบบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ฐานะของประธานาธิบดีจึงเป็นเพียงสัญลักษณ์เท่านั้น และดำรงอยู่เหนือการเมือง

2. การเลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง ทำให้นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีมีอำนาจมากขึ้น ในขณะที่สภา Knesset ลดความสำคัญลงไป เพราะควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินได้ยาก แม้ว่าสภา Knesset ยังมีสิทธิยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี แต่ก็ทำได้ยาก เพราะจำเป็นต้องได้เสียงข้างมาก คืออย่างน้อย 61 เสียง ในการขอยื่นอภิปรายไม่ไว้วางใจ จึงยังทำให้สภา Knesset กลายเป็นสถาบันที่เกือบไม่มีอำนาจเลย

3. กฎหมายรัฐธรรมนูญของอิสราเอลยังไม่มีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนและสมาชิกสภา Knesset ที่ดีเพียงพอ จึงทำให้นายกรัฐมนตรีที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงใช้อำนาจจนนำไปสู่การเป็นผู้นำเผด็จการได้

4. นายกรัฐมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง อ้างความชอบธรรมจากเสียงของประชาชน แต่ไม่รับผิดชอบต่อพรรคการเมืองและคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีจึงกลายเป็นผู้ตัดสินใจแต่เพียงผู้เดียว ไม่ให้รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง มองว่านายกรัฐมนตรีไม่อาจใช้อำนาจตามใจชอบได้ โดยยกตัวอย่างว่า การจัดทำงบประมาณประจำปีก็ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภา Knesset

บทสรุปจากคณะผู้ศึกษา

การเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงเป็นการได้รับคะแนนเสียงจากประชาชนโดยตรง ซึ่งต่างกับการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยอ้อมที่ให้ประชาชนเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะมาเลือกนายกรัฐมนตรี ทำให้มองได้ว่านายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นฝ่ายบริหารที่ทำหน้าที่บริหารประเทศ จะต้องมาจากประชาชนอย่างแท้จริง มิใช่ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาเลือกนายกรัฐมนตรีเอง จึงมีความคาดหวังว่านายกรัฐมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจะบริหารประเทศอย่างอิสระ ไม่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของบุคคลหรือคณะบุคคลใด และมีความตั้งใจจริงในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

แต่อย่างไรก็ตาม ในต่างประเทศมีประเทศอิสราเอลเพียงประเทศเดียวที่นำระบบการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงมาใช้ แต่ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว ดังนั้น การที่จะเปลี่ยนรูปแบบการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีจากโดยทางอ้อมเป็นการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงหรือไม่นั้น ก็ควรจะต้องมีการศึกษาถึงข้อดีข้อเสียของทั้งสองรูปแบบอย่างรอบคอบในทุกมิติเพื่อเป็นแนวทางในการหาข้อสรุปต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงการต่างประเทศ กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา. (ม.ป.ป.). **รัฐอิสราเอล**.
สืบค้น 17 กรกฎาคม 2557 จาก <http://sameaf.mfa.go.th/th/country/middle-east/detail.php?ID=37#2>
- คณะทำงานเตรียมการปฏิรูปเพื่อคืนความสุขให้ประชาชน ร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า. (2557).
วงล้อมนาปฏิรูปชี้เห็นด้วยเลือกนายกฯ โดยตรง. สืบค้น 21 สิงหาคม 2557 จาก
<http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/local/20140705/591682>
- ณวัฒน์ ศรีปัดดา และ ชมพูนุท ตั้งถาวร. (2557). **คอลัมน์ รายงานพิเศษเรื่องเสนอปฏิรูปแก้จุดอ่อน รธน.50**.
สืบค้น 15 สิงหาคม 2557 จาก
http://www.khaosod.co.th/view_news.php?newsid=TUROdlyd3dNakk0TURZMU53PT0=
- ธีระชัย ภูวนาถนรานุบาล. (2557). **'ธีระชัย'เทียบข้อดี-เสีย ระบบเลือกนายกฯ โดยตรง**. สืบค้น
15 สิงหาคม ๒๕๕๗. จาก <http://www.thairath.co.th/content/411403>
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2553). **การเลือกตั้งฝ่ายบริหารโดยตรงกับการเสริมสร้างพลังอำนาจแก่สังคม**.
สืบค้น 27 สิงหาคม 2557 จาก http://www.thirapat.org/mrt/sources/election_d.pdf
- ยอดชาย วิถีพานิช, และ แดนชัย ไชวิเศษ. (2557). **สาระสังเขปประเด็นการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ เรื่อง
ปัญหาการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : แนวทางแก้ไข** (พิมพ์ครั้งที่ 1).
กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.